

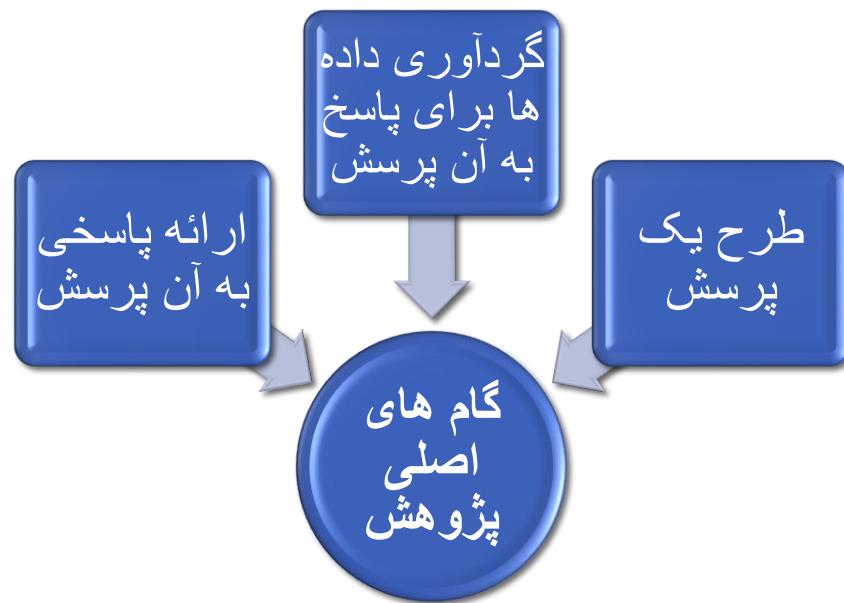
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَالْأَرْضِ وَالْعَرْشِ الْمَغِيدِ

فصل اول

پژوهش چیست؟

پژوهش به فرایندی اشاره دارد که برای گردآوری و تحلیل داده استفاده می شود تا فهم ما نسبت به موضوع مورد مطالعه افزایش یابد.

فواید پژوهش

- پژوهش به دانش ما می افزاید.
- پژوهش، نحوه عمل را بهبود می دهد.
- پژوهش ها، خط مشی ها را تحت تأثیر قرار می دهند.
- پژوهش، مهارت های پژوهشی را ارتقاء می دهد.

پژوهش در مدیریت

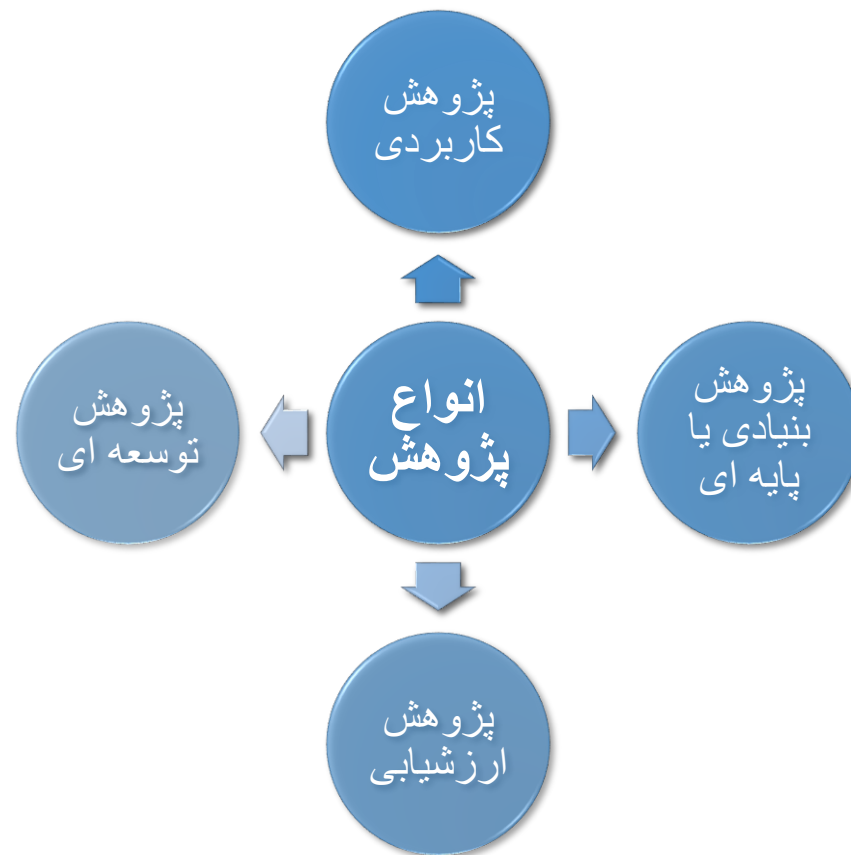
در مدیریت به طور معمول، پژوهش به منظور حل موضوعات مسئله‌زا در حوزه های

حسابداری، مالی، بازاریابی و اداره امور انجام می‌شود.

انواع پژوهش

شکل ۱-۱: پیوستار پژوهش بنیادی- کاربردی

پژوهش بنیادی ← → پژوهش کاربردی

هدف غایی

- بسط دانش در مورد فرآیندهای سازمان و مدیریت.
- ایجاد اصول جهان شمول در مورد فرایندها و رابطه آنها با نتایج سازمانی.
- یافته‌ها به طور کلی برای جامعه معنادار و ارزشمند است.

بستر پژوهش

- دانشگاهیان انجام می‌دهند.
- انتخاب موضوع و اهداف به وسیله پژوهشگر تعیین می‌شود.
- زمان پژوهش منعطف است.

هدف غایی

- بهبود درک نسبت به مسأله فراروی سازمان و مدیریت.
- یافتن راه‌حلی برای مسأله.
- یافته‌های پژوهش عملی بوده و برای مدیران سازمان معنادار و ارزشمند است.

بستر پژوهش

- هم دانشگاهیان و هم سازمانها انجام می‌دهند.
- اهداف پژوهش با مذاکره با کارفرما تعیین می‌شود.
- مقیاس زمانی معین و مشخص است.

جدول ۱-۱: مقایسه پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و ارزشیابی

ویژگی‌ها	بنیادی	کاربردی	ارزشیابی
ماهیت مسأله	این نوع پژوهش در پی تولید دانش جدید در مورد پدیده‌ی اجتماعی است تا نوعی اصول علمی تدوین کند و به مدد آنها به تبیین پدیده‌ها بپردازد.	این نوع پژوهش در پی درک مسأله اجتماعی است و می‌خواهد برای دست زدن به اقدام اصلاحی به خط‌مشی گذاران، رهنمودهای موثقی را ارائه دهد.	این نوع پژوهش در پی ارزشیابی نتایج آزمون انجام شده برای حل یک مسأله اجتماعی است.
هدف پژوهش	تولید دانش جدید از جمله کشف روابط و ظرفیت پیش‌بینی نتایج تحت شرایط متنوع.	تأمین دانش مورد نیازی که بتواند فوراً برای خط‌مشی گذارانی که در پی حذف یا کاهش یک مسأله اجتماعی هستند، مفید واقع شود.	نوعی حسابداری اجتماعی صحیح و دقیق از برنامه‌های ارائه شده برای حل یک مسأله اجتماعی ارائه می‌دهد.
توجه به تئوری	برای تدوین فرضیه‌ها و فراهم کردن قرائن، تأیید یا رد نتایج از نوعی تئوری استفاده می‌کند.	برای موشکافی پویایی‌های یک نظام اجتماعی به نوعی تئوری، تکیه می‌کند.	به تناسب مسأله مورد ارزشیابی از تئوری استفاده می‌کند.
فنون مناسب	تنظیم تئوری، آزمون فرضیه، نمونه‌برداری، فنون گردآوری داده‌ها (مشاهده مستقیم، مصاحبه، پرسش‌نامه، مقیاس اندازه‌گیری)، آزمون آماری داده‌ها، تأیید یا رد فرضیه‌ها.	در پی دسترسی به کنش‌های فردی است و آنچه نقش آفرینان یا بازی‌گران در لحظه‌ای از زمان احساس می‌کنند و می‌اندیشند مورد بررسی قرار می‌دهد و برای آزمون فرضیه‌ها، تبیین‌های قطعی ارائه می‌دهد.	از همه فنون متداول مناسب استفاده می‌کند.

مدیران و پژوهش

➤ مدیران اغلب نیاز به درک، پیش بینی و کنترل رویدادهایی دارند که برای سازمان، نامطلوب و مضرند.

➤ توسل به شیوه های پژوهش مدیران را کمک خواهد کرد تا محیطشان را درک، پیش بینی و کنترل کنند!

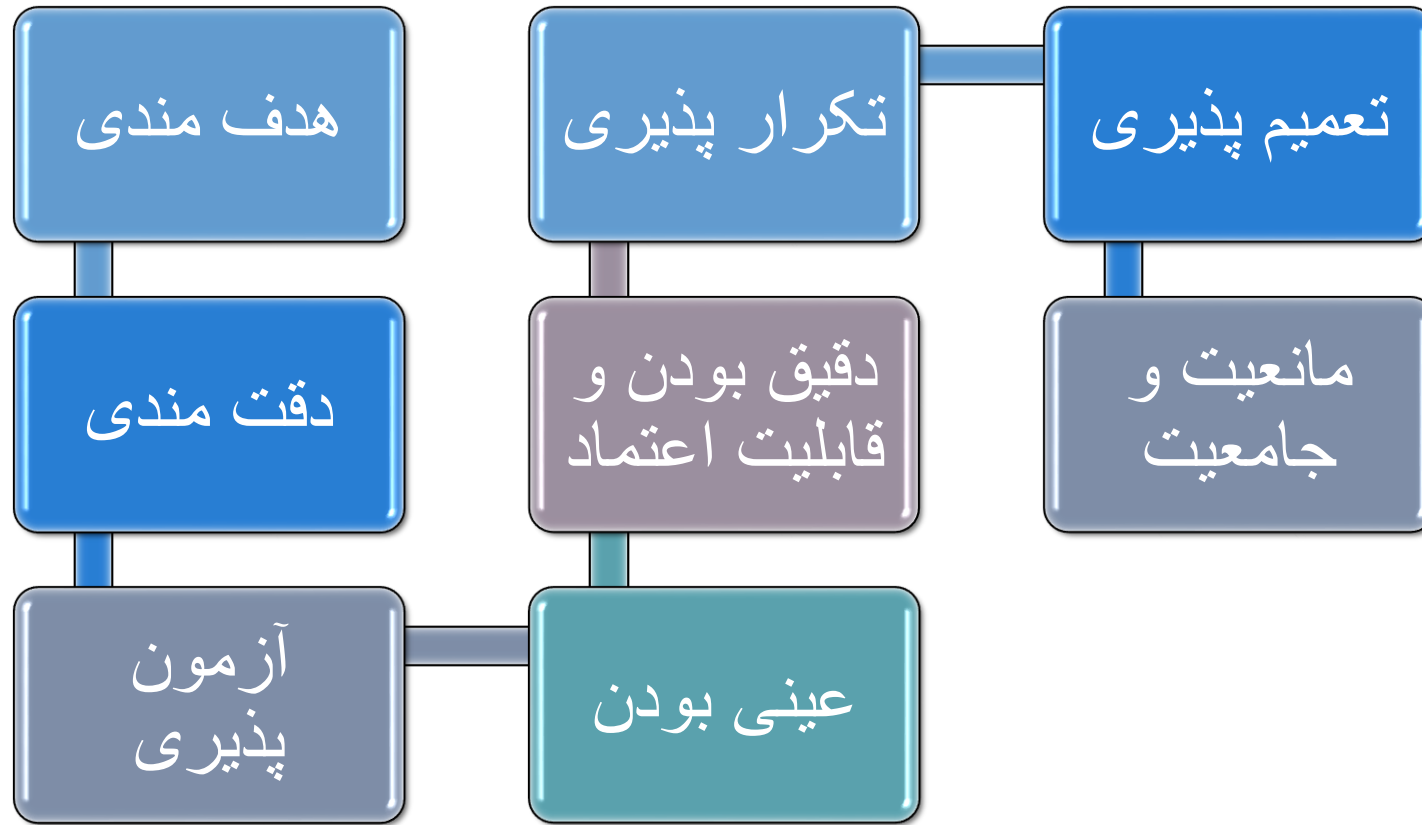
➤ مدیران حرفه ای امروز باید شیوه های پژوهش در مدیریت را بدانند، درک اطلاعات موجود در فصلنامه های علمی است.

پژوهش علمی

- هدف پژوهش علمی، حل مسئله است.
- پژوهش علمی، شیوه ای دقت مند، سازماندهی شده، منطقی و گام به گام برای تعیین مسائل، گردآوری داده ها، تحلیل و استنتاج نتایج معتبر بر مبنای داده ها است.
- پژوهش علمی صرفاً بر حدس و گمان، تجربه و الهام مبتنی نیست؛ بلکه هدف مند و دقت مند است.

ویژگی های پژوهش علمی

موانع پژوهش علمی در مدیریت

➤ در حوزه های رفتاری و مدیریت، همیشه امکان انجام پژوهش های صددرصد علمی وجود ندارد.

➤ مشکلات در هر زمانی که تلاش می کنیم رفتار انسان را کمی کنیم، بروز می کنند.

➤ در به دست آوردن نوعی نمونه نماینده (معرف) که تعمیم پذیری یافته ها را ممکن سازد، با دشواری هایی مواجه می شویم.

➤ غالباً حصول تعمیم پذیری وسیع، قوی و قابل مقایسه در پژوهش های مدیریتی، دشوار است.

چارچوب علمی پژوهش

➤ پژوهش را می توان برای آزمون پیش بینی های فرضی طراحی کرد.

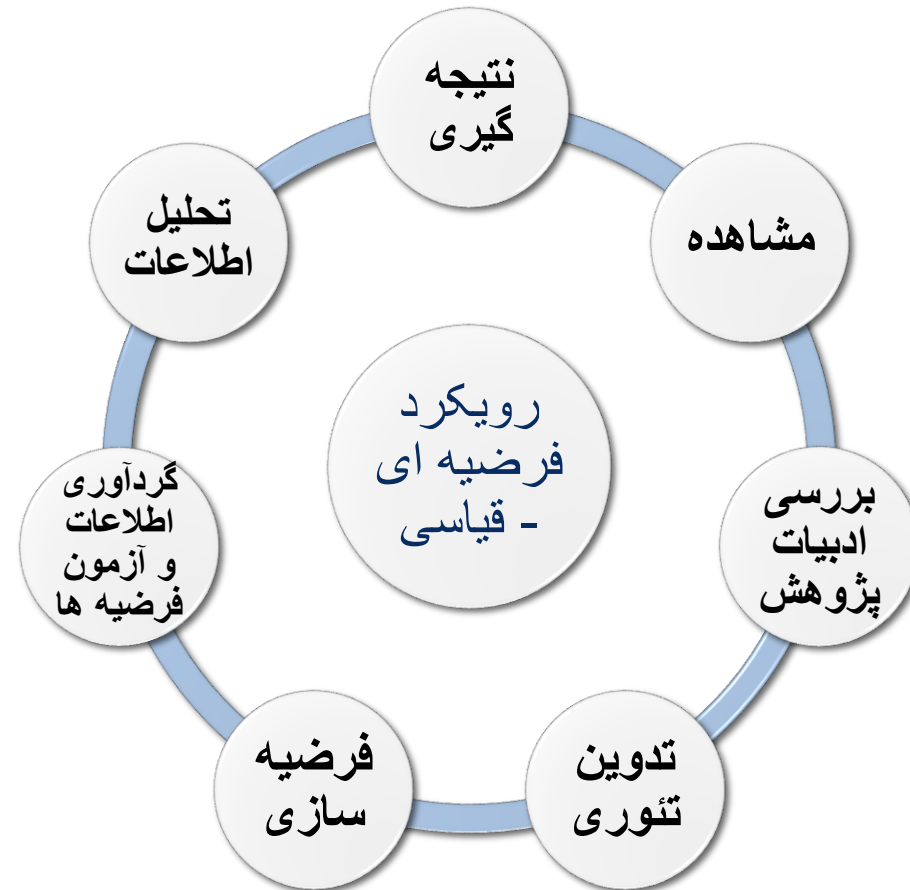
➤ الف- روشی که با ایجاد یک چارچوب تئوریک آغاز و مراحل تدوین فرضیه ها و استنتاج منطقی از نتایج بررسی را طی کرد، به عنوان رویکرد فرضیه ای - قیاسی مشهور شده است.

➤ ب- در رویکرد استقرایی پژوهشگر ابتدا داده ها را گردآوری می کند؛ سپس براساس آنها فرضیه می سازد، آنگاه تئوری ای براساس این فرضیه ها ارائه می دهد.

ارکان سازنده علم

رویکرد فرضیه ای - قیاسی

روابط همبستگی و علی

➤ بین بررسی علی و همبستگی تفاوتی وجود دارد.

➤ در بررسی همبستگی فقط به متغیرهایی که در یک وضعیت، پدیده های خاصی را تحت تأثیر قرار می دهند، اشاره می شود.

مدیر و پژوهشگر مشاور

➤ مدیری که نوعی مسئله احساس می کند یا با مشکلی مواجه می شود باید پژوهشگری را برای کار دعوت کند تا به عنوان مشاور به پژوهش بپردازد و اطلاعات سودمند و راهکارهایی به مدیر ارائه دهد.

مدیر و انتخاب پژوهشگر

- شرکت های مشاوره های متعددی وجود دارند که برای پروژه های مشاوره ای می توانند مورد استفاده قرار گیرند.
- اگر هیئت مدیره سازمان، موارد نیازمند به پژوهش را مشخص کند شرکت مشاوره ای، افرادی را به آن سازمان معرفی خواهد کرد که در آن حوزه خاص دارای مهارت هستند.
- معمولاً شرح احوال علمی و آموزشی مشاوران به سازمان ارسال می شود.
- از سازمان های دیگری نیز که چنین افرادی را به کار گرفته اند، می توان از اثربخشی و اعتبار و شهرت شرکت مشاور نظرخواهی کرد.

رابطه مدیر و پژوهشگر

- مدیران اغلب در طی مدیریت خود، ارتباط با پژوهشگر یا مشاوران را امری ضروری می دانند.
- سازمان ها به پژوهشگرانی که به پژوهش بنیادی مشغول اند، نیاز دارند.
- سازمان ها فقط از آنها درخواست می کنند تا نسخه پروژه پژوهش های انجام شده را در اختیار سازمان قرار دهند.
- اگر پژوهش به صورت علمی انجام شده باشد، نتایج بررسی می تواند برای مدیر سودمند باشد.

پژوهشگران و مشاوران درون سازمانی

➤ مزیت ها

- ۱- احتمال پذیرفتن تیم پژوهش داخلی از جانب کارکنان بیشتر و سریع تر است.
- ۲- تیم داخلی پژوهش برای درک و بررسی ساختار، زمان بسیار کمتری نیاز دارد.
- ۳- بعد از اینکه یافته های تیم داخلی مورد پذیرش کارکنان قرار گرفت، برای اجرای توصیه ها افراد تیم در دسترس اند.
- ۴- هزینه های تیم داخلی نسبت به یک تیم پژوهش خارجی به طور قابل توجهی کمتر است.

➤ معایب

- ۱- احتمال دارد تیم پژوهش داخلی، روشی کلیشه ای در بررسی سازمان و مشکلاتش در پیش گیرند.
- ۲- این فرصت برای ائتلاف های قدرتمند خاص در سازمان وجود دارد که تیم داخلی را تحت تأثیر قرار دهند.

پژوهشگران و مشاوران برون سازمانی

➤ مزیت ها

- ۱- تیم خارجی ممکن است تجربه خارجی مختلف در مورد مسائل سازمان ها داشته باشد که این مسائل به نوعی مشابه اند.
- ۲- تیم های خارجی ممکن است دانش بیشتری از مدل های پیشرفته حل مسئله از طریق گذراندن برنامه های آموزشی دارا باشند.

➤ معایب

- ۱- هزینه به کارگیری تیم پژوهش خارجی معمولاً بالا است.
- ۲- تیم پژوهش خارجی به ندرت مورد استقبال یا پذیرش کارکنان سازمان قرار می گیرد.
- ۳- تیم خارجی برای کمک در مراحل اجراء و ارزیابی، منابع هنگامت مالی درخواست می کند.

فصل دوم

فرآیند انجام پژوهش

رویکرد فرضیه ای -
قیاسی

تدوین چارچوب مفهومی
و فرضیه ها برای آزمون

طرح پژوهش

قلمرو کلی مسئله پژوهش

- مسائل فعلی موجود در محیط سازمانی که باید حل شود.
- حوزه هایی در سازمان که مدیر معتقد است باید بهبود داده شوند.
- موضوع تئوریک یا مفهومی که نیاز به نوعی پژوهش بنیادی دارد تا به خوبی مشخص و درک شود.
- برخی پرسش های پژوهشی که یک پژوهشگر می خواهد به صورت تجربی، پاسخی برای آنها بیابد.

گردآوری اطلاعات بررسی ادبیات پژوهش

- پژوهشگران باید ادبیات پژوهش خود را مستند کنند تا نشان دهند که پژوهش های آنها چگونه ادبیات موجود می افزاید.
- پژوهشگران ممکن است با مرور ادبیات، شواهدی دال بر ضرورت انجام پژوهش جدید به کمیته پژوهشی نشان دهند و جدیدترین یافته ها در باب موضوع مورد مطالعه را در اختیار کمیته پژوهش قرار دهند.
- پژوهشگران ممکن است با مرور ادبیات پژوهش، مهارت های پژوهشی خود را در استفاده از مأخذ کتابخانه ای و تحریر پژوهش هایی مروری تقویت کنند.
- پژوهشگران با مرور ادبیات پژوهش با انتخاب پایگاه های اطلاعاتی رایانه ای و اینترنتی مهارت در جستجو و یافتن سریع مطالب را در خود تقویت می کنند.

چه تفاوت هایی در مرور ادبیات پژوهش در پژوهش کمی و کیفی وجود دارد؟

➤ پژوهشگر کیفی برای توجیه مسئله پژوهش خود صرفاً بر ادبیات موجود تکیه نمی کند، اما پژوهشگر کمی بر ادبیات موجود تکیه می نماید.

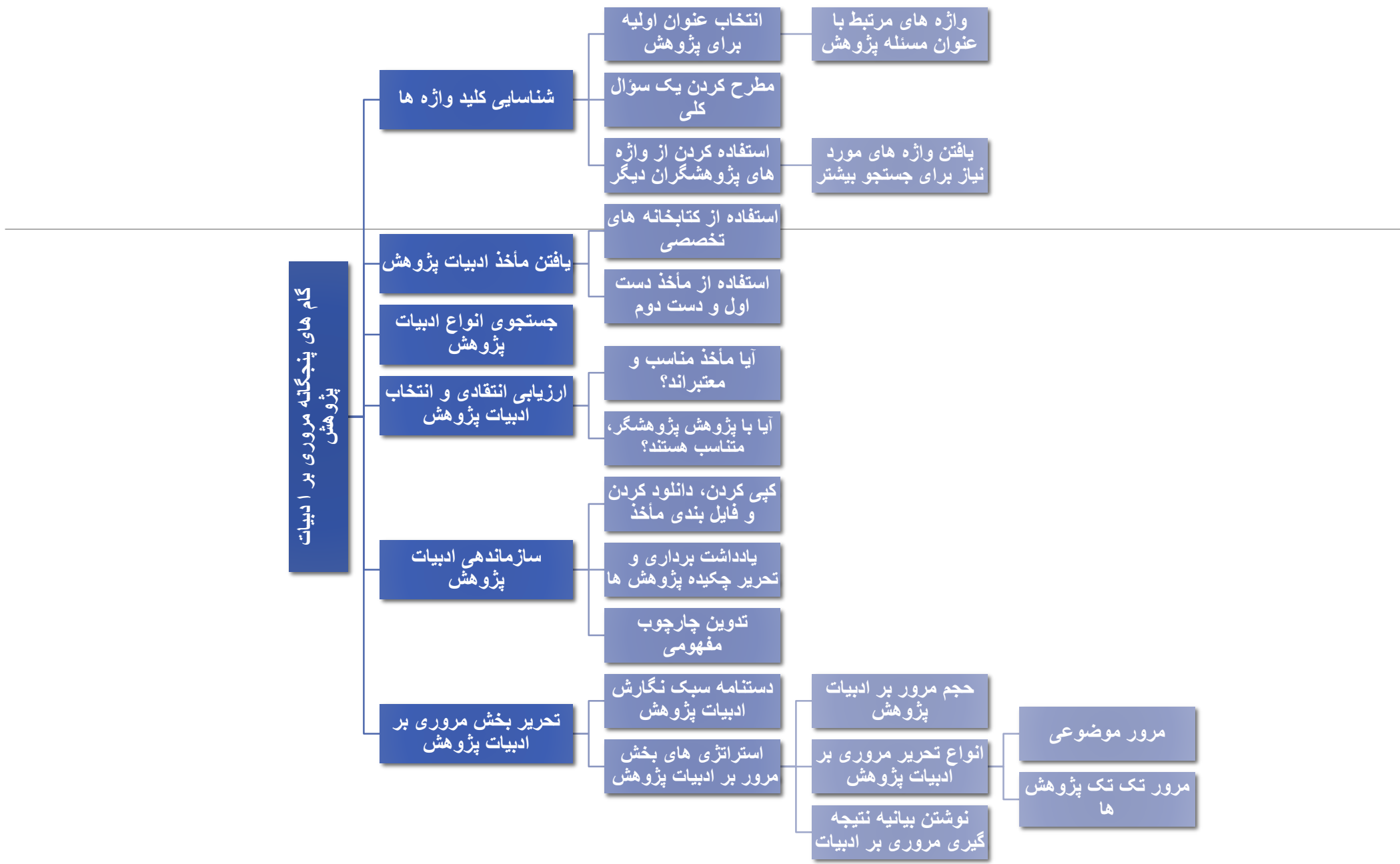
➤ در پژوهش های کیفی بخش مجزایی به نام مروری بر ادبیات پژوهش کمتر به چشم می خورد، اما در پژوهش های کمی این بخش دیده می شود.

جدول ۱-۲: تفاوت‌ها در گستره و استفاده از ادبیات پژوهش در پژوهش کمی و کیفی

تفاوت‌ها	پژوهش کمی	پژوهش کیفی
حجم ادبیات مورد استفاده در ابتدای پژوهش	زیاد	بسیار کم
استفاده از ادبیات در ابتدای پژوهش	توجیه یا مستند کردن ضرورت انجام پژوهش	توجیه یا مستند کردن ضرورت انجام پژوهش
استفاده از ادبیات در انتهای پژوهش	ایجاد خردمایه برای جهت حرکت پژوهش (یعنی بیانیه هدف غایی و سؤال‌ها یا فرضیه‌ها)	حمایت یا اصلاح یافته‌های موجود در ادبیات
	تأیید یا رد پیش‌بینی‌های از قبل تعیین شده براساس ادبیات پژوهش	

مأخذ: کرسول ۱۰: ۲۰۰۵

عناصر اصلی بیانیه
مسئله

نحوه تدوین بیانیه
مسئله

فرایند توجیه مسئله
پژوهش

تفاوت مسئله در
پژوهش کمی و کیفی

سؤال های توصیفی

سؤال های رابطه ای

سؤال های مقایسه ای

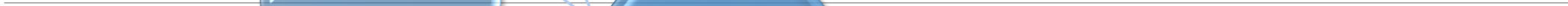
تعریف مسئله

موضوع
پژوهش

بیانیه هدف
غایی پژوهش

سؤال های
پژوهش

نتایج اولیه بررسی
ادبیات پژوهش

تفاوت بین بیانیه های هدف غایی و سؤال های پژوهش در پژوهش های کمی و کیفی

اهداف پژوهش	فرضیه های پژوهش	سؤال های پژوهش	هدف غایی
اهدافی مطرح می کند که باید تحقق یابند.	پیش بینی هایی در مورد انتظارات می سازد.	سؤال هایی مطرح می کند که باید پاسخ داده شود.	جهت کلی پژوهش
یک یا چند هدف	یک یا چند گزاره	یک یا چند سؤال	یک یا چند جمله
نوعاً پژوهش کمی	پژوهش کمی	پژوهش کمی و کیفی	پژوهش کمی و کیفی
انتهای مقدمه، "بعد از بررسی پیشینه پژوهش یا در بخش جداگانه ای از پژوهش"			انتهای مقدمه

با تشکر از توجه شما

